

Claire Berest

NIETS IS ZWART

Frida en Diego

‘Omdat ik beschutting wilde zoeken in jou, verloor ik uit het oog dat jij de storm was. Dat ik beschutting tegen jou had moeten willen zoeken. Maar wie wil er beschut tegen stormen leven? En dat is allemaal niet treurig, *mi amor*, want niets is zwart, helemaal niets.’

Frida spreekt luid en duidelijk, haar lichaam is geruïneerd door een busongeluk, maar met haar buitensporige gebaren lijkt ze *la muerte én la vida* uit te nodigen. Ze schildert kleurrijke zelfportretten, vloekt als een bootwerker, drinkt sloten tequila, houdt van politieke betogingen, van bloemen in haar haar en van grootse feesten. Maar boven alles heeft Frida Diego lief, de beroemdste kunstenaar van Mexico, de onverzadigbare hartenbreker, die reusachtige muurschilderingen maakt.

Niets is zwart is een overrompelende en intense roman over het stormachtige leven van een van de grootste iconen van de twintigste eeuw: Frida Kahlo.

‘Een verbluffend verhaal – een ode aan het leven.’

– *Le Journal du Dimanche*

‘Een schitterend en afschuwelijk leven waarover Claire Berest stijlvol en met zwier, vol gulzige woorden en broeierige zinnen, een prachtige roman heeft geschreven.’ – *Télérama*

‘De stijl van Claire Berest zingt en verleidt als de doeken van Frida.’ – *Paris Match*

Claire Berest (1982) debuteerde met de roman *Mikado*. Haar roman *Niets is zwart* over het leven van Frida Kahlo en Diego Rivera werd in Frankrijk lovend ontvangen en stond maanden in de bestsellerlijsten.

9 789493 081987

www.uitgeverijorlando.nl

CLAIRE BEREST

Niets is zwart

Frida en Diego

Vertaald uit het Frans
door Martine Woudt

uitgeverij
ORLANDO

De uitgever ontving voor deze uitgave een productsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

De vertaalster ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *Rien n'est noir*

© 2019 Éditions Stock, Parijs

© 2021 Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv,
Amsterdam en Martine Woudt

Omslagontwerp Joyce Zethof

© Omslagbeeld Imageselect

© Foto auteur Astrid Die / Crollanza
Zetwerk Pre Press Media Groep, Leerdam

ISBN 978 94 93081 98 7

NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

KOBALTBLAUW

Ze ziet alleen hem, zelfs zonder naar hem te hoeven kijken.

Ergens in de bijna dode hoek van haar blik is hij zich voortdurend aan het vermaken. Aan de rand van het oog, daar waar we meer vermoeden dan zien. Een spectaculaire gestalte, half olifant half octopus met onweerstaanbare tentakels, die zijn stempel drukt op de hele ruimte waar zijn massa zich manifesteert. Een circustrofee die iedere vrouw op haar bloes zou willen hangen – in haar poes zou willen vangen. Die zwaarlijvige man met zijn tegennatuurlijke lenigheid, wiens teveel aan roze vlees zijn onwaarschijnlijke soepelheid en zijn rappe roede alleen maar versterkt, wekt bij iedere vrouw een onmiddellijk, onbedwingbaar verlangen naar verboden vruchten op. Zoals een bedwelmend parfum de hoofden in zijn kielzog verdwaast, brengt Diego Rivera het zwakke geslacht, zonder dat die vrouwen het kunnen toegeven, als een magnetiseur in vervoering, waardoor kuisheid bezwijkt, boezems opbloeien en een primitieve bezitsdrang wordt opgewekt.

Onder zijn invloed gaat het feestgedruis met een octaaf omhoog, ontwakten de onbeschaamdheden, schitteren de schoonheidsvlekjes en raken de ingedutte onverschrokkenheden verhit. Het knettert. Louter zijn aanwezigheid maakt de vage erotiek van praatjesmakers en goedgebouwde lichamen ongedaan. Hij boeit en betovert. Terwijl Frida naar hem kijkt,

denkt ze aan van die lichtvlekjes, die irritante flikkeringen die voor je ogen blijven bewegen, zelfs als je ze dicht hebt, wanneer agressief licht zo op je netvlies heeft ingewerkt dat het er achter je wimpers nog steeds lijkt te zijn. Met welke charme roept het aura van het monster die zinnenprikkelende glinsteringen op? Want hij is lelijk, Diego, met een oprechte, om zichzelf geamuseerde lelijkheid. Een lekkere lelijkheid waar je trek van krijgt; je hebt zin om in die dikke buik te bijten, om er een keel vol en vieze tanden van te krijgen, om aan de krachtige vingers te likken en met je tong langs zijn te geprononceerde, te ver uit elkaar staande ogen zonder duidelijke kleur te gaan.

Ze maakt zich los uit de beschouwing van de bekendste schilder van Mexico en laat haar ogen over de rest van het gezelschap dwalen, een vormeloze, bedwelmende massa mogelijkheden. Niets lijkt zoveel op een feestje als een ander feestje, toch? denkt ze. Hetzelfde kortstondige gordijn dat voor de dagelijkse plichten wordt getrokken, er wordt harder geschreeuwd, dieper geademd, meer en vlugger gedronken, de lach versnelt en verlaat de mond om over te springen naar de mond die binnen bereik langskomt en die gekust wordt, maar de feestjes van Tina Modotti hebben de dubbelzinnige charme dat ze nooit op elkaar lijken. Ze beloven zodanig uit de hand te lopen dat Frida er graag als onzichtbare toeschouwster binnenglipt.

Frida Kahlo loopt van de ene kamer naar de andere om van perspectief te wisselen en het grillige landschap van de dronken hartstochten die er ten beste worden gegeven beter te overzien. Ze bekijkt de mannen die zich als heren uit het oude

Spanje hebben verkleed, van wie elke knoop glimt, met mannelijk, lok voor lok bedwongen haar, in strakke pakken, bij wie hun elegante voorkomen er alleen maar om vraagt in de war gemaakt te worden. En die knappe, zeer verzorgde dichters staan naast andere *hombres* in gekreukt overhemd, die maar één broek hebben die ze elke ochtend van de week over een grauw geworden onderbroek aantrekken, degenen die weinig bezitten omdat ze met hun handen werken, maar voor haar ruiken ze allemaal naar hetzelfde volmaakte zweet, al die mannen op één hoop, omdat Frida ze naakt ziet, met één keer knippen doet ze hun trotse houding, hun poses en hun hulpstukken teniet. In haar hoofd hebben ze alleen maar gespannen spieren, pezen, zwart behaarde torso's en de weke, te grote voeten van jongemannen. De vrouwen hier, bij Tina, zijn hun gelijken, even trots en bovendien met hetzelfde bruisende bloed; ook zij zijn vrij. De eenvoudige naaistertjes die wat zijn komen drinken, praten even hard als degenen die geboren zijn in een jurk die strak om hun achterste zit; de strijdende klassen verzoenen zich zodra ze dronken worden. Tina Modotti is een avonturierster. De Italiaanse fotografe met overvloedig veel liefdes, politiek activiste, loopt rond met het ontspannen gezicht van vrouwen bij wie hun schoonheid maar een onverwacht detail is naast hun intelligentie en bedrevenheid. Bedreven in het leven. Haar vriend, Germán de Campo, is degene die Frida in de kunstzinnige en communistische (een pleonasme) kringen heeft geïntroduceerd, toen ze zich eindelijk had bevrijd van het medische korset dat haar maandenlang aan bed gekluisterd hield en Frida weer een leven kon oppakken, zo niet normaal, dan toch in elk geval een leven. Ze ontmoette Tina Modotti bij de PCM, de communistische partij van Mexico, waar Frida zich net als lid had laten

registreren. Bij de eerste omarming moesten ze wennen, bij de tweede vielen ze voor elkaar. Frida houdt van haar Italiaanse neus, haar weelderige boezem en haar opgestoken haar dat ze, lichtzinnig, in het spraakzame ritme van haar staccato sprektrant losmaakt. Frida houdt ervan hoe Tina, de buitenlandse, Mexicaanse vrouwen van achteren fotografeert, straten van voren en bloemen zonder steel, Frida houdt van de manier waarop Tina van Mexico houdt.

Frida blijft op de achtergrond, omdat haar lichaam niet echt hersteld is van het Ongeluk. Het raakt weliswaar oververhit, dat lichaam, net zo verhit als plaatstaal in de volle zon, dat blakert, het wordt gestoofd met klare alcohol, met aubades van *guitarrones* en onverzettelijke trompetten, met een verlangen om 'm van katoen te geven, op een manier dat je er niet zonder kleerscheuren vanaf komt, maar haar benen kunnen haar maar nauwelijks dragen. Frida moet zichzelf opnieuw leren kennen, elk gebaar heeft onbekende, angstaanjagende gevolgen, de verscholen pijn staat klaar om toe te happen, het is vreselijk om bang te zijn, zij die altijd aan het rennen was.

Rennen in volle vaart door de gangen van de school, springen over de muurtjes van haar wijk, als ze spijbelde van de lessen met te serieuze leraren, rennen als je een spreekbeurt moet houden of in een boom moet klimmen, rennen door de straten van Mexico-Stad om geen van de afspraken te missen die je dag of je hele leven kunnen veranderen, rennen om je onzinnige sprinkhanenkop te verliezen, Frida de onverzadelijke, de stokebrand, die sinds haar jeugd alleen jongensspelletjes deed en geen enkele onweerstaanbare uitdaging waarbij je je knieën schaaft, je zintuigen op scherp stelt en je kop kunt stoten, voorbij liet gaan.

Frida's benen, die als jeuk de herinnering bewaren aan haar

vroegere onverschrokkenheid en de onfeilbare overmoed van toen, zijn nu dood hout, stram geworden na het Ongeluk op haar achttiende, verdomd schizofreen gemaakt lichaam, dus Frida bewondert Germán of Tina als ze woest, uitbundig en ongebreideld dansen, en ze danst toch een beetje met ze mee wanneer Tina haar rok hoog optilt en zweet in de kruisen en op de voorhoofden veroorzaakt, terwijl ze intussen haar Cubaanse minnaar Antonio Mella onbewogen en monter nog een tequila inschenkt.

Prachtige Mella met het gezicht van een Grieks standbeeld, die je zo in twee happen naar binnen zou willen werken, zonder onderscheid te maken tussen zijn hoofd, zijn lichaam en zijn praatjes.

De grammofoon schreeuwt zich schor, de kunstenaarsscene blijft toestromen, als zwarte mieren die een honingvloed bestormen. Alles is vrolijk, alles is politiek, alles is tragiek. Kuisheden en taboes worden om zeep geholpen. En na die lange maanden waarin ze noodgedwongen het bed moest houden, zijn de zuippartijen bij Tina voor Frida de beste manier om weer te gaan lopen. Zij die zich op haar twintigste oud voelt, wil opnieuw haar jeugd opsnuiven, weer spanning zetten op de gouden draad van haar vroegere onrust, waardoor ze zich nooit anders verplaatste dan in een sliert dwaallichten, dus deze luidruchtige conversaties en grapjes schonen in elk geval haar hoofd op, de muziek gaat dwars door haar heen, recht in haar slagaders, ze kan niet losbreken, nog niet, hoopt ze, maar het zal terugkomen, het komt al terug, ze zingt evengoed terwijl ze willekeurig welke kameraad bij de nek grijpt, want ze zijn allemáál haar kameraden, ze zuipt en zoent, verhit door de mezcal, waarvan elke druppel de werkelijkheid op zijn kop

zet. Drinken kan Frida nog, ze drinkt stevig op haar benen van papier-maché. Ze weet dat ze dat gevoel twintig te zijn nooit meer zal meemaken, die woeste bedwelming van het lichaam dat de jeugd voorgoed voor zich opeist, maar daar komt Tina aan en buigt zich, doorzakkend in de heup, godin met woeste haren, naar haar oor.

Ze zocht haar overal. 'Ik zocht je overal, Frida, Diego Rivera staat hiernaast een show te geven, ik moet hem aan je voorstellen. Er hangen tien vrouwen aan zijn lippen en aan zijn overhemd.' Tina wil Diego Rivera, die vanavond daar is, aan haar voorstellen. Frida veinst verbazing: 'O, ja, nee, ik had hem niet gezien.' Tina neemt haar bij de schouder en trekt haar mee, op zoek naar het *monstruo*. Eindelijk. De twee vrouwen gebruiken hun ellebogen om zich een weg door het bacchanaal te banen, Frida recht haar rug zonder erbij na te denken, ze bloeit op, zoals je opvrolijkt nadat je hebt moeten wachten, in wezen is ze bijna alleen maar daarvoor gekomen, om Rivera te ontmoeten.

Dan is er ineens een knal. Er klinkt gegil, schrill, van vrouwen, een tafel wankelt, er wordt gerend en er is kabaal. Tina laat Frida en haar plan van koppelaarster los, het is oorlog op de patio. Gelach schalt, ondanks het opstootje, liederen bulderen en de aangeschoten mannen haasten zich met een fles in de hand naar buiten, op naar andere nachtelijke veroveringen. En de vrouwen volgen. Of lopen voor ze uit. Want feesten eindigen niet, ze verplaatsen zich.

Hier staat alles op z'n kop, want die idioot van een Diego Rivera heeft zijn pistool getrokken en op de grammofoon geschoten, begrijpt Frida Kahlo, een en al glimlach, terwijl ze behoedzaam de zoveelste sigaret opsteekt.

Ze inhaleert en spuwt die rook weer uit. Het moet er goed uitzien.

Ze moet wachten.

Rivera heeft, toen hij het hazenpad koos, een jasje vergeten, waarvan de omslag van de mouwen de kleur van de voering laat zien, bijna paarsblauw, kobaltblauw. In die leeg achtergelaten woonkamer hangt Frida het jasje om haar schouders, ze verdwijnt erin, zo groot is het, en Frida brengt de wijde mouwen die haar armen opslokken naar haar gezicht, het ruikt naar leer en herfsthyacinten, ze snuift overvloedig de geur van de schilder op, ze ruikt zijn sporen. Kobaltblauw is perfect, niets lijkt mooier om een sfeer te scheppen.

Wat in het vat zit verzuurt niet, Diego, ik heb alle tijd. Dat heeft de gevangenis van het korset me geleerd, tijd.